

Žluté vesty: první pokus o mobilizaci „lidu“ za silný stát proti pracující třídě

Odstartovaly jako upřímná aktivita spojená s požadavky týkajícími se daní, vykryštalizovaly do odmítnutí růstu cen benzínu, zejména nafty, a veřejně o sobě daly poprvé vědět 17. listopadu. Poté třikrát vystoupily v několika administrativních oblastech Francie, 24. listopadu, 1. prosince a 7. prosince.

Žluté vesty: vítané loviště pro stoupence národní suverenity

Žluté vesty byly hbitě podpořeny hlavními suverenistickými opozičními silami země, organizací Rassemblement national¹ Marine Le Pen a la France insoumise² Jeana-Luca Mélenchona. PCF,³ CGT⁴ a SUD⁵ se přidat ke žlutým vestám rozpakovaly, s výmluvami v podobě vzájemných druhotných, jemných rozdílů. Pokud jde o malé fašistické/nacistické skupiny, ty do prostředí žlutých vest zapluly od samého počátku jejich vzniku. V závěru výčtu máme takzvané autonomy a „insurrekcionisty“, kteří se chopili příležitosti prokázat znovu svou zásadní neschopnost použít násilí proti policii – to poté, kdy jim k tomu během prvního shromáždění žlutých vest v sobotu 24. listopadu otevřeli cestu fašisté/nacisté.

¹ Rassemblement national je nový název někdejší Front national. Krajněpravicová organizace je sesterskou stranou Ligy Matteo Salviniho v Itálii a strany Fidesz Viktora Orbána v Maďarsku, je blízká Putinovu Rusku.

² Sociálně-nacionalistická organizace vzešlá ze Socialistické strany a trockistů, má blízko k Podemos ve Španělsku, režimu Cháveze/Madura ve Venezuele a k Putinově zahraniční politice.

³ Stará stalinistická a vlastenecká Francouzská komunistická strana

⁴ Největší francouzská odborová konfederace, má blízko k la France insoumise a PCF.

⁵ Odborová konfederace, kterou založilo mezi jinými trockistické uskupení LCR a anarchističtí semi-trockisté Alternative libertaire.

Žluté vesty: produkt fiskální krize

Žluté vesty jsou především produktem fiskální krize, která dopadla na mnohé státy a která následovala po nejvážnější světové finanční krizi kapitalismu od třicátých let minulého století (ona krize začala v roce 2007/2008 takzvanou subprime krizí).

Byla to krize o dvou stadiích, krize bankovního systému rozvinutých kapitalistických zemí, po níž následovala fiskální krize států, která se projevila snížením výdajů na sociální ochranu (to znamená hromadění významné části nepřímých mezd, sociálního zabezpečení, penzí, v rukou státu prostřednictvím daní). Toto hromadění sloužilo k tomu, aby se státní účty uvedly do jistého pořádku a aby se refinancoval úvěrový systém, narušený krizí finančních derivátů a ohrožený krizí státního dluhu.

Žluté vesty: následek absence bojů pracujících

Žluté vesty jsou rovněž produktem dlouhodobé absence významných bojů kolem mezd. Ona absence sama je přímým následkem historické porážky autonomie pracujících, které jsme byli svědky v sedmdesátých letech dvacátého století, a rozličných pokusů o masivní obrodu třídního boje v osmdesátých a devadesátých letech v nových vyspělých kapitalistických zemích.

Po celém světě se rozšířila prekarizace pracovního trhu spolu s generalizací postavy chudého a prekérního pracujícího a s rozbitím smluvního rámce námezdní práce, zatímco na scénu opět přišel příležitostný pracující, převlečený za osobu samostatně výdělečně činnou a/nebo za pracujícího na volné noze.

Právě izolování pracujících, především ti z malých firem, a příležitostní pracující se na hnutí žlutých vest podílejí. Jejich mobilizace se však naneštěstí neodehrává na základě třídních pozic.

Tito pracující dávají najevo svou neschopnost organizovat se a bojovat proti svým šéfům na pracovištích. Tato bezmocnost, která má jistě objektivní základnu v rostoucím přemísťování výrobních teritorií, se transformuje v agresi proti pořádkovým silám a proti symbolům státu. V případě rebelie, která po státu požaduje uznání a ochranu, je to trochu paradox.

Žluté vesty: sociální reakční mezitřídní blok

Fiskální krize nezasáhla pouze pracující. V rozvinutých kapitalistických zemích akcelerovala proletarizaci zbytkových sektorů maloburžoazie, jako jsou řemeslníci, majitelé obchodů, individuální podnikatelé a jistá pauperizovaná svobodná povolání. Na fiskální krizi a bankovní krizi trafil též mnozí malí šéfové. A nezapomínejme na lidi, kteří již nejsou na pracovním trhu, včetně penzistů, z nichž nejsou proletáři dozajista všichni, ani na takzvané dlouhodobě nezaměstnané.

V tomto obecném kontextu měl růst daní, srážek z platu a rozličných poplatků kapacitu vytvořit heterogenní blok segmentů z rozličných tříd, které jsou odlišné a historicky antagonistické. Otázka zdanění je vždy příležitostí pro to konstituovat, kolem národní vlajky, lid, s požadavkem na více státu a na přímý vztah mezi hlavou státu a „dohromady utaveným lidem“.

To, co se ozývá, a to i ze strany nejoslabenějších částí pracující třídy, je požadavek na ochranu tváří v tvář následkům globální finanční krize. Je to požadavek na ochranu, který vytváří iluzorní pocit sounáležitosti a společenství se sektory společnosti, které je třeba považovat za nepřátele a s nimiž je tak třeba též zacházet.

Žluté vesty politizují své akce s cílem, aby samy sebe ustavily jako lid

Mezitím se rebelie žlutých vest transformovala z protestu proti daním a ztrátě kupní síly do svého druhu politického programu. Jak? Připojením požadavků, jako je návrat prezidentství na sedm let, posílení práv na referenda, vyhoštění nelegálních imigrantů, obrana „made in France“ a snížení peněz pro zvolené činitele. Tento program, který se

vynořuje, v sobě nese všechny charakteristiky suverenistických programů, které jsme viděli v jiných zemích.

Stručně řečeno, požadují větší úlohu státu a jeho špiček především, v přímém napojení na lid v revoltě. Ve skutečnosti je to perfektní syntéza cílů uskupení *Rassemblement national* a *France insoumise*. Na tom, zda někteří účastníci této rebelie s oněmi body nesouhlasí v jejich úplnosti, nesejde. Proč? Protože tito lidé nebyli v pozici, aby své potenciálně odlišné vize explicitně vyjádřili. Odmítnutí „politiky“, k němuž se žluté vesty hlásí, je jistě kritikou zastupitelské demokracie. Tato kritika je však budována na reakční a nacionalistické základně. V epoše, kdy je na postupu nacionalismus, musíme fenomén žlutých vest číst a chápat jako první významný, jakkoli zmatený a nekoordinovaný, pokus ustavit ve Francii lid. Pokud budou fenomény tohoto typu pokračovat, mohly by ustavit nezbytnou (ovšem nikoli dostatečnou) podmínku pro formalizaci masového fašistického hnutí schopného v rozvinutých zemích zvrátit, více či méně násilně, vládnoucí institucionální formu diktatury kapitálu, tedy moderní zastupitelskou demokracii.

Žluté vesty: vedlejší politický produkt páte republiky

Sjednocujícím sloganem žlutých vest se stalo heslo „Macrone, odstup“. Žluté vesty se tak dostaly do souladu s dialektikou typickou pro pátou republiku, která byla výsledkem státního převratu ze 13. května 1958. Základním principem její ústavy je totiž též právě přímý vztah lidu k hlavě státu. Během volební kampaně roku 2017 vznášel Emmanuel Macron nepřetržitě tři základní témata, která umožnila jeho zvolení: obnovení prezidenství republiky s jeho původními výsadami; odmítnutí profesionálních politiků všech druhů; významné snížení daní pro každého. Tato tři hlavní témata kampaně Emmanuela Macrona jsou v hnutí žlutých vest silně přítomna.

Prezident republiky tak platí jako pyromanský hasič cenu za volební sliby, které nedodržel. Ony volební sliby přijali rozčarování povstalci

ze žlutých vest za své, ukazují tím však, že jsou současné vládě ideologicky blízcí. Jejich povstání není výrazem revoluční dynamiky. A ještě horší je, že by mohlo připravit cestu k moci pro suverenismus na desátou, který by nastoupil po vládě Emmanuela Macrona, aniž by nejpokročilejší frakce vládnoucích tříd vybraly své nejlepší zástupce v opravdovém konkurenčním klání. Pokud se odehrává právě to, bude Francii formovat něco podobného tomu, k čemu již došlo v Itálii.

V roce 2012 byla Itálie rozbouřena hnutím „forconi“.⁶ Vzniklo na Sicílii mezi šéfy malých dopravních společností a rolníky, dalo o sobě vědět blokováním silnic. Jaký byl jeho cíl? Postavit se proti vládnoucí třídě, „která chce, abychom platili my“, proti „pokrytectví našich politiků“ a za snížení ceny pohonných hmot a snížení pojištění. Stejně jako ve Francii byl tento fenomén aktivně podporován fašisty a stoupenci národní suverenity, a dokonce též některými „autonomy“ v podobě sociálního centra Askatasuna v Turíně, který má blízko k NO TAV (hnutí, které vystupuje proti výstavbě vysokorychlostní železniční trati mezi Turínem a Lyonem).

Žluté vesty: pomocníci státu

Žluté vesty požadují, aby stát bránil jejich příjmy a jejich majetek. Teatrální násilí na jejich charakterizaci hlubokým podřízením se státu a kapitálu nic nemění. Slouží naopak jen k šíření iluzí, že hnutí je ofenzivní, masivní a antikapitalistické. Počet žlutých vest, které se účastnily silničních blokád, mezitím, během „akcí“ čtyř po sobě jdoucích sobot, klesl. Násilí samo o sobě je jen stěží mírou proletářské ofenzivy a ještě méně mírou praktické kritiky státu. Uplatnění autonomní síly pracujícími nemá se spektaklem založeným na ničení abstraktních oblastí výroby a společenské reprodukce nic společného.

---

⁶ Pro pochopení shodných i odlišných rysů mezi hnutím „forconi“, Hnutím pěti hvězd a žlutými vestami doporučujeme výtečný text „Les Gilets jaunes à la lumière de l'expérience italienne“ („Žluté vesty ve světle italské zkušenosti“) kolektivu Athéně Nyctalope. Najdete ho zde: <https://paris-luttes.info/les-gilets-jaunes-a-la-lumiere-de-11185>

Pro televizi a internet jsou městská centra hrozivými kulisami, pokud však jde o to, zasáhnout hodnotový řetězec kapitálu, jsou naprosto mlhavým terénem. Plenění a škody způsobené oněm opulentním městským centřům jsou pro stovky tisíc pracujících, kteří v nich jsou vykořisťováni, odtažití, někdy dokonce nepřátelské. Aktéři těchto násilných činů jednají jako bojovníci proti budoucím ofenzivním třídním bojům, proti autonomii třídy, proti jejímu boji proti vykořisťování a útlaku. Musí na ně být nahlíženo jako na pomocníky ozbrojených sil buržoazie a objektivní oporu kapitalistického řádu a jeho státu.

Proletariát proti lidu

Ohledně vzpoury proti daním a ohledně požadavku na ochranu, který je vznášen vůči státu, musí být komunistický postoj přísný. Komunisté, militanti věci pracujících, musí *lidu* čelit a musí usilovat o *autonomii pracujících*, o rozvoj ofenzivních bojů týkajících se mezd a bojů proti pracovním podmínkám vynucených kapitálem. O rozvoj bojů, které musí zakořenit a stát se masivní především na poli výroby a sociální reprodukce, v továrnách, v kancelářích, ve skladech, v dělnických čtvrtích. Současné dění tuto perspektivu nevyjadřuje. Žluté vesty v žádném případě nepředstavují paliativní nebo dokonce „novou formu antikapitalistického antagonismu“. V rámci státu jsou naopak překážkou a pouze dalším politickým nepřítelem.

**Mouvement Communiste (FR, BE)/
Kolektivně proti kapitálu (ČR)**

kpk@protikapitalu.org